

EKONOMIA

Ustelkeriaren normalizazioa

AINHOA ETXAIDE
AMORRORTU

904.000 milioi euro. Hori da ustelkeriaren kostua urtean Europar Batasunean, 2020an egindako ikerketa baten arabera. 2008. eta 2020. urteen artean 3.743 ustelkeria kasu plazaratu ziren komunikabideetan Espainiako Estatuan, horietatik 109 Hego Euskal Herriari zegozkien. Atzera begira aurkituko ditugu kasu gehiago noski, besteak beste, ibilbide judiziala bukatu berri duen *Bravo auzia*. EAJ-ren senatari legealdi batez, eta Gipuzkoako Ogasuneko buru urte luzez, 1,9 milioi euro lapurta eta ogasunean zortzi milioiko galera eragiteagatik epaitu zuten Victor Bravo. Baina auzia gehiegi luzatu eta zigor erdia betetzearekin nahikoa izango du.

Espetxea saihestuko du, eta nire aldetik inolako arazorik ez. Herritar gisa horrek ez ditu nire eskubideak zertan ukitzen. Finantziario publikoari hainbesteko galerak eragiteagatik ordea, ondorioa isun bat izatea, galtzaile zuzena egiten nau. Ulergaitza da Gipuzkoako arduradun politiko eta instituzionalak ez ezagutzea urtez urte handitzen ari zen zulo beltz hori; baina batez ere, ezinezkoa litzateke halako lapurreta sistematorik egitea, sistemak berak horretarako aukerik emango ez balu. Europan urtero 904.000 milioi euro lapurtzea hain onarturik baldin badago, sistemak “bere bidea” egitearen kostu bezala ikusten delako da.

Ustelkeriak ere “bere bidea” egiten jarraitzen du. Publiko-pribatu elkarlanaren izenean diru publikoa enpresa pribatuetara bideratzeko dauden erraztasunez gain, hortik aberasteko aukeraz baliatzen direnek milioiak lapurtzen dizkigute urtero. Eta *Koldo auzia*-rekin berriz gertatu da. Baina alderdien arteko zarata politikorako tresna besterik ez da hau ere, ustelkeriak herritarro eragiten digun galera ekonomikoa eztabaidaren erdigunean jarri eta egiturazko arazo politiko hori errotik aldatzea lehenetasuna izan beharrean. Ez dugu halakorik entzun egun hauetan, eta izan dadila neurri eraginkorrako daudelako, baina aspaldikoa da isilik geratzeko ohitura alderdi batzuen artean. Berri txarra litzateke alderdi gehiago batzea joko politiko horretara. ●

ANALISIA

“Interbentzio kirurgikoa” Ertzaintzan

ZIGOR OLABARRIA OLEAGA

Merezi zuen oihartzunik ez zuen lortu Erne, Esan eta Sipe sindikatuen ohar bateratuak. Tolosako inauterietan Ertzaintzak begian zauritu zuen adingabea ospitalean zegoela, interbentzio kirurgiko baten zain, sindikatu horiek pentsatu zuten une egokia zela operatiboan parte hartu zuten kideak “zoriontzeko” beren “interbentzio kirurgiko profesionalagatik”. Gero betikoek esango dute poliziek ostiak partitzen bakarrik dakitela: bada, ez; umore beltzean ere, txapeldun.

Eta aste batzuetara, martxoaren 3an, umore beltzaren eta interbentzio kirurgikoen erakustaldi berria Gasteizen. Umore beltzetik dezente baitu Espainiako Polizia frankistak 1976an hildakoak omentzen dituen manifestazioaren aurka oldartzeko euskal polizia demokratikoak duen ohitura. Eta interbentzio kirurgikotik, “pertsona talde baten” ustezko portaera dela eta milaka pertsonako manifestazioaren aurka egitea, berriz ere foam jaurtigaiekin, baina baita furgonetekin eta gomazko pilota ilegalekin ere.

Dugunaren ispilu dira bi adibideak, ez besterik. Azken hauteskunde sindikaltan Tolosako oharra sinatu zuten Erne, Esan eta Sipek bozen %77,6 eskuratu zuten. Gehitu horri Euspel sindikatuaren %12,9 (Brigada Mugikorreko beltzen artean gehiengoa eskuratu zuen sindikatu, ideia bat egin dezagun). Eskuin muturreko jarrerak eta diskurtsoak ez dituen sindikatu bakarrak, ELAk, bozen %7,8 eskuratu zuen. Hori da argazkia.

Poliziaren inguruko eztabaida jarri dute mahai gainean berriz ere Tolosako eta Gasteizko gertaerak. Lehenik eta behin, garrantzitsua litzateke eztabaida ez abiatzea Poliziaren izaera eta existentzia bera ontzat emanda. Eutsi diezaigun utopiaren banderari, errealismoak eskertuko digu. Baina posibilista jarrita, honatx interbentzio kirurgiko berri baterako proposamena. Demagun, polizia armatu bihurtu kopuru jakin bat beharrezkoa dela istiluak ekiditeko (?) edo zenbait delinkuentzia motari aurre egiteko. Ba, demagun. Bestelako zenbat funtzio hartzen ditu Ertzaintzak? Trafikoa, bulego lana, eskoletan hitzaldiak, musika banda, salbamendua itsasoan edo mendian, polizia judiziala, ziberdelinkuentziaren jarraipena... Beharrezkoa al da horiek beteko dituzten pertsonak Arkautiko komisarian formatzea eta formakuntza militarra jasotzea? Gauza baterako da ezinbestekoa, soilik: poliziaren funtzio errepresiboa zabaldu eta legitimatzeko, gauza onak ere egiten baititu (“Poliziarik ez”, dioenari erantzun ahal izateko: “Eta nork zuzenduko du orduan trafikoa?”).

Zergatik ez Trafiko Eskola –eta ez komisaria–, trafikoaz arduratuko diren Trafiko Departamentuko langileak –eta ez poliziak– formatzeko? Eta salbamenduaz arduratuko diren pertsonentzako –ez polizientzako– eskolak, eta... Horrela, lanpostu horietara aurkeztu ahalko lukete gustuz edo kontratuak eskatuta ostiak partitzeko prest ez dauden pertsonak, eta ez lukete beren nortasuna militarizatuko lukeen formazio militarrik jasoko. Interbentzio kirurgikoa, finean, bihurtu eta ahalik eta jende eta funtzio gutxien kutsatu ditzaten.

Ameskeria eman lezakeena sinplea da alderantziz pentsatuta: suak itzaltzeaz ez da Polizia arduratzen, suhiltzaileak baizik –eta ez da trafikoa gidatzea baino jardue-ra zibilagoa berez–. Eta, suhiltzaileen artean, gihartsu asko egonagatik ere, ez dira nagusi eskuin muturreko sindikatuak, ideiak eta interbentzioak. ●